עין משפם

גר מצוה יח א מיי׳ פ״ו מהל׳ מרומות הל״א ופ״ב

מנומות הכיים ופיינ הלכי יד סמג לאוין רנד: יש ב מייי פייא מהלי

עשין קלח: עשין קלח: גד מיי פ"י מהלכות

מאכלות אסורות ה"כ:

מעשר הלכה א סמג

 מכות טו:, ז) [לקמן
ק.], ג) נ"א בת כהן מי לא
אכלה בתרומה וליטעמיך
גרושה בת לוי מי לא אכלה במטשר. ד) כחובות כו ב"ב .מעשר, ד) כמוכות כו. כ"ב פא: חולין קלא: ע"ש, פא: (ע"ב], ו) [שם], ל) [בס"ח: ובת כהן ללוי], ת) מוס' ד"ה אי וכו' דשמא אין בו מיתה. נ"ב עי ברמב"ם פ"י מהלכות מ"א ה"כ אבל במדרש איכה בפסוק גלתה יהודה מעוני מפורש שחייב מיתה. הגהות מהר"י לנדא,

תורה אור השלם בי אֶת מִעְשַׂר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יְרִימוּ לַיִיְ תְּרוּמָה נְתַתִּי לַלְוִים תְרוּמָה נְתַתִּי לַלְוִים יְנֶחְלֶה עֵל כֵּן אָמַרְתִּי לְנָחֲלֶה עַל כַּן אָמַרְתִּי לְהָם בְּתִוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לא ינְחֲלוּ נַחֲלָה: ה. רמדרר יח כד

ַוְשְׁמְרוּ אֶת מִשְׁמִרְתִּי ולא יִשְאוּ עֶלְיוּ חַטְּא וּמֵתוּ בוֹ בִּי יְחַלְּלְהוּ אֲנִי יִי מִקַדְשָׁם: ויקרא כב ט 3. וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קְדָשׁ נ: וְאָנִּשׁ בִּי אבּי קוֶשּ בַּשְׁגְּנָה וְיָסַף חֲמִשִּׁיתוּ עָלְיוּ וְנָתַן לַבֹּתֵן אֶת הַקֹּדֶשׁ: ויקרא כב יד ַּרִּאֶנֶה לּ 4. לא תוּכַל לְאֶכֹל בִּשְׁעָרֶיף מִעְשַׂר דְּגְנְךְ וְתִירשְׁךְ וִיצְהָרֶף וּבְכֹרת וּתְרוּמַת יָדֶף: אַשֶּׁר תִּדְּר וְנִּדְבֹתֵיף אַשֶּׁר תִּדְר וְנִדְבֹתֵיף דברים יב יז

דברים יב יו 5. בּי תְבַלָּה לְעָשׁר אָת בָּל מִעְשׁׁר תְבוּאָתְרָ בְּשָׁנְה תְּשְׁלִישָׁת שָׁנָת הַמְּעָשׁׁר וְנְתְתָה לְלַוי לְגַר לְיָתוֹם וְלְאַלְמְנָה וְאַבְלוּ בִשְׁעֲרִיךְ וְשְׁבַעוּ וְאַבְלוּ בִשְׁעֲרִיךְ וְשְׁבַעוּ ברים כו יב ואבלחר אמו ברל

6. וַאַכַּלְתֶּם אֹתוֹ בָּכָּל מְקוֹם אַתֶּם וּבִיתְּכֶם כִּי שְׂכָר הוּא לְכָם חֵלֶּף שִׂבָר הוּא עברתכם באהל מועד: במדבר יח לא

גליון הש"ם תום' ד"ה רבי אלעזר וכו' קדים מובא לרבי מאיר וכו'. עיין ננכור שור ריש ברכות:

הגהות הב"ח (ħ) תום' ד"ה מה וכו'ויליף חילול חילול מתרומה:

מוסף רש"י שעריך האמור

להלן מעשר עני. דכמיב לגר ליתום ולאלמנה, ובענינא דשנה השלישית, אף בשעריך האמור כאן יש ללמוד ממנו מעשר עני, וה"ק לא חוכל לאכול טבל בעוד שהמעשר בתוכו שכתב בו בשעריך

(מכות טו:).

דומיא דתרומה לכהן מה תרומה אכילתה כנתינתה לכהן ולא לזר אף מעשר ללוי אכילתו ללוי ולא לזר דאי לאו הכי סבירא ליה לר' מאיר תרומה למאי קתני נהי דמעשר אילטריכא ליה לאורויי דלא יהבינן

ליה לכהן כר' אלעזר בן עזריה אלא אתרומה לכהן יומעשר ראשון ללוי דברי תרומה ל"ל ועוד מדקמהדר ליה ר"א לשוז היתר מכלל דר"מ נמי באיסור רבי מאיר רבי אלעזר בן עזריה מתירו לכהן והיתר איירי: מכלל דאיכא למאן מתירו מכלל דאיכא מאן דאסר אלא אימא דחסר. מעשר לכהן לחכול בתמיה נותנו אף לכהן מ"ם דר' מאיר אמר רב אחא והא ודאי כהנים לאו זרים נינהו בריה דרבה משמיה דגמרא יכי את מעשר כדאמר לקמן 🌣 דכהנים איקרו לוים: בני ישראל אשר ירימו לה' תרומה מה נותנו אף לכהן. כדקאמר לקמן יי תרומה אסורה לזרים אף מעשר ראשון טעמא: משמיה דגמרא. כך קיבל אסור לזרים אי מה תרומה חייבין עליו מיתה מרבו ורבו מרבו עד ר"מ ששמע וחומש אף מעשר חייבין עליו מיתה וחומש אמר קרא יומתו בו כי יחללוהו יויםף חמישיתו משמו ולאו מן דעתיה קמפרש לטעמא דר"מ: מה הרומה טובלת. שכל זמן שלא הופרשה חייבין מיתה עליו בו ולא במעשר עליו ולא על מעשר על אכילתו של טבל דהא מיתה כתיב ורבנן מה תרומה מוכלת אף מעשר ראשון ביה: אף מעשר ראשון טובל. גמי מובל וכדתניא רבי יוםי אומר ייכול לא ואע"ג דבדידיה ליכא מיתה חייבין יהא חייב אלא על מבל שלא הורם ממנו 🕫 מיתה על הטבל שלא הופרש מעשר כל עיקר הורם ממנו תרומה גדולה ולא ראשון ממנו: או אפילו מעשר עני. הורם ממנו מעשר ראשון מעשר ראשון ולא דקיל כנדקה בעלמא דלאו נד קדושה אית ביה: ואכלו בשעריך. בשנה מעשר שני ואפי' מעשר עני מנין ת"ל ילא השלישית משתעי קרא: הכי גרסינן תוכל לאכול בשעריך ולהלן הוא אומר והחמר רחמנה לה סיכול והי מהמם ואכלו בשעריך ושבעו מה שעריך האמור 5 ה"א ללאו אבל מיחה לא קמ"ל: מאי להלן מעשר עני אף שעריך האמור כאן אינה אוכלם דקסני. כולה מתני׳ לגבי מעשר עני ואמר רחמנא לא תוכל ואי מהתם מעשר: אינה נותנת רשות. לשלוחה הוה אמינא ללאו אבל מיתה לא קמ"ל לישנא לתרום מעשר של ארום ולהרים ממנו אחרינא מעשר ראשון דמביל מדרבי יוםי נפקא אי מההיא ה"א ללאו אבל מיתה לא תרומת מעשר והוה ליה כתורם שלא מדעת: ואכלתם אותו בכל מהום אתם וביתכם. השוה הכתוב אשתו יקמ"ל במאי אוקימתא כר' מאיר אימא סיפא לו לימד על בת ישראל נשואה ללוי בת לוי מאורסת לכהן ובת כהן ללוי לא כו': ה"ג מר בריה דרבינא אמר לומר תאכל לא בתרומה ולא במעשר הכא מאי שחין חולקין לה מעשר בבים הגרנום זרות איכא אמר רב ששת מאי אינה אוכלת הניחה למ"ד משום ייחוד הלה למ"ד דקתני אינה נותנת רשות לתרום מכלל משום גרושה גרושה כת לוי מי לא דנשואה נותנת רשות אין והתניא יואכלתם אכלה במעשר וליטעמיך גרושה בת אותו בכל מקום אתם וביתכם לימד על כהן מי לא אכלה בתרומה אלא גזירה משום גרושה בת ישראל. וה"פ רישה נשואה בת ישראל שנותנת רשות לתרום כדאוקימנא באכילה ממש ור"מ וסיפא אתה אומר רשות לתרום או אינו אלא לאכול בת לוי לכהן ובת כהן ללוי דקתני אָמרת תרומה חמורה אָוכלת מעשר הקל לגבי מעשר לומר שאין חולקין לה מעשר בבית הגרנות בלא בעלה וה"ה לא כל שכן אלא לימד על נשואה בת ישראל שנותנת רשות לתרום מר בריה דרבנא אמר לנשואה ולקמן פריך אפי׳ נשואה נמי: לומר שאין חולקין לה מעשר בבית הגרנות הניחה למ"ד. בפרק נושחין על הניחא למאן דאמר יימשום ייחוד אלא למאן האנוסה (לקמן דף ק.) משום ייחוד אין חולקין תרומה לאשה בגורן אלא דאמר משום גרושה גרושה בת ילוי מי לא למ"ד טעמה משום גרושה שמה אָכלה במַעשר ולימעמיך גַרושה בת כהן מי יגרשנה בעלה ותהא זרה ואין הכל לא אכלה בתרומה אלא גזירה משום יודעים ויחזרו ויתנו תרומה לורה: גרושה בת ישראל אי הכי מאי איריא גרושה בת לוי מי לא אכלה במעשר. מאורסת אפי' נשואה נמי איידי דתנא רישא ואמאי בת לוי שנתארסה לכהן דקתני מאורסת תנא נמי סיפא מאורסת ייתנו רבנן אין חולקין לה מעשר בגורן בשביל תרומה לכהן ומעשר ראשון ללוי דברי בעלה אמאי גזור בה רבנן הא אי נמי מגרש לה שפיר קאכלה מעשר: רבי עקיבא רבי אלעזר בן עזריה אומר

> אכלה בחרומה. כלומר וליטעמיך דמותבת אמתניתין לגבי מעשר ה"נ בפרק נושאין (שם) דאיתמר עיקר מילתא דקתני אשה אין חולקין לה תרומה על הגורן ופרשינן טעמא משום גרושה ולא פליג בין בת ישראל לכהן ובת כהן לכהן גרושה בת כהן מי לא אכלה בתרומה אלא גזירה משום גרושה בת ישראל. ומאן דגרים איפכא לא מיתוקמא כלל דהיכי מצי פריך מתרומה דמתני' דקתני בת כהן ללוי לא תאכל בתרומה הא ודאי שפיר קתני דאיפסלה בארוסיה וטעמא לאו משום שמח מתגרש הוח: חיידי דתנה רישה מחורסת. לגבי חכילה ממש

וליטעמיך גרושה בת כהן מי לא

סרומה לכהן. נחינתה לכהן ומעשר ראשון ללוי. קתני מעשר ללוי תרובוה דבהן ומעשר ראשון דדוי. פי׳ בקונטרס דדייק מדקתני מעשר ראשון ללוי דומיא דתרומה לכהן דאכילתה כנתינתה דאי לאו הכי תרומה למאי קתני לה וקשה דא"כ לימא נמי ר"ע היא דקתני נמי לקמן כי האי לישנא ואי משום דסתם משנה

רבי מאיר הא אמרינן (סנהדרין דף פו.) וכולהו אליבא דר"ע ומדמהדר נמי ר״ה לשון היתר אין לדקדק דדלמא הא דאיירי ר"מ באיסור והיתר היינו בתרומה דאסורה ללוי ושריא לכהן ופירש ריב"ן דגרסינן בהדיה בדברי ר"מ מעשר רחשון אסור לזרים: דבי אלעזר מתירו לבהן. ל״ג בן עוריה דר״א בן עוריה קדים טובא לר״מ ולקמן בברייתא דר"ע גרס ר' אלעזר בן עזריה דהוא בר פלוגמיה: מה תרומה מובדת. פי׳ בקונטרס בשלא הופרשה חייבין מיתה על אכילתו של טבל דהא תרומה מיתה כתיבא ביה וקשה לר"י מעשר ראשון נמי כתיבא ביה תרומת מעשר ועוד אי מטעם זה לא ליתסר טבל לכהן כיון דתרומה שריא ליה ופי׳ ריב״ן משו׳ דדרשי׳ בפ׳ הנשרפין (סנהדרין פג. ושם) ולא יחללו את קדשי בני ישראל אשר ירימו בעתידים לתרום הכתוב מדבר ויליף חילול (מ) מתרומה: אף מעשר ראשון שובל. אבל איסור זרות לא ילפינן לרבנן אע"ג דאין היקש למחצה כיון דלה מצי להקושי לגמרי להסור הף ללוים כמו תרומה ועוד דמיסתבר לאוקומי היקישא אמאי דאסר קרא בדוכתה החרינה כמו טבל דילפינן בסמוך מלא תוכל לאכול ואית ביה לאו ואתא היקישא לאתויי נמי מיתה אבל לאוקומי בה איסורא דלא אשכחן לא מקשינן: אי מהתם ה"א ללאו. ומהיקישא לא הוה שמעי׳ ללאו ומיתה אי לאו דאשמעינן לאו מהכא כדפי' ועוד דאילטריך לא תוכל לאכול למעשר עני דטביל וא"ת מנ"ל דטבל מעשר עני במיתה הא לא אתהש לתרומה וי"ל דשמא אין בו מיתהם אי נמי כיון שאין חלוק משאר טבל לענין אוהרה ה"ה

לענין מיתה: מאי אינה אוכלת דקתני אינה נותנת רשות לתרום. פי׳

בקונטרס דקאי אכולה מתניתין לגבי מעשר דחינה נותנת רשות והשה לרבינו יצחק דהוה ליה למימר אלא אמר רב ששת כיון דהדר ביה משינויה קמה ועוד דכיון דכל לה תוכל היינו דאינה נותנת רשות הוה ליה למיתני בהדיא הכי ועוד דליתני אפילו בת לוי ללוי ועוד דמעוברת מה שייך למיתני לענין נחינת רשות ואר"י דלרב ששת נמי מפרש

לכהן רישא דמתני׳ כדאמרן ועיקר מחני׳ אחא לאשמועינן איסור אכילה וכן בסיפא בת לוי לכהן בת כהן ללוי איצטריך לאשמועינן דלא תאכל בתרומה דקלקא דעתך שלא יפקול בת כהן מן התרומה כיון דאוכלת מעשר האסור לזרים ומעשר נקט לענין נתינת רשות ואגב תרומה נקט לשון לא תאכל והוא הדין אפילו בת לוי ללוי ובת כהן לכהן אין נותנת רשות אלא איידי דנקט בת לוי לכהן ובת כהן ללוי לענין אכילה איירי בהו נמי לענין נתינת רשות:

מחנ

דהתם דוקא מאורסת דגבי בת כהן לישראל וללוי לענין מרומה ובת לוי לישראל לענין מעשר אשמועינן דפסלי לה אירוסין וגבי בת ישראל לכהן וללוי ובת לוי לכהן" אשמועינן דלא מוכלי לה תנא נמי סיפא בת כהן ללוי ובת לוי לכהן לענין חלוקה דמעשר מאורסת:

תוספות ישנים או א) אינו אלא אפילו מעשר עני. דאין בו קדושה נמן נועטו עני. וע ה ומעשר ראשון מנלן אי מכ"ש דמעשר עני הא דאין זה אלא גלוי מלחא בעלמא: אי מההיא ה"א ללאו וכו' וא"ח כיון דידעי [דחייב] מיתה ל"ל קרא ללאו. וי"ל דאנטריך קרא דלא תוכל למעשר עני שאין . בו הדושה וא"ח ומיחה ראשוו לא ילפינו ליה שהרי לין במעשר עני קדושה וי"ל כיון שראינו מלא מוכל שמעשר ראשון ומעשר עני שוין לענין לאו ה״ה לענין זיין נפכן כנו יה הי פפכן ניתה שאין לחלק בהם: ז"ג מר בריה דרבינא אמר לומר שאין חולקין לה מעשר בבית הגרנות. הניחא למ"ד משום יחוד המנוח למ"ד משום יחוד אלח למ"ד משום גרושה פ" שמח יגרשנה בעלה ותהח זרה והעולם לח ידעו ויתנו לה תרומה: גרושה בת לוי מי לח אכלה במעשר וא״כ אפילו ואסו מתגרש יכולה לאכול: למעמיך גרושה בת כהן י לא אכלה בתרומה. פי׳ אמאי אמרי׳ לקמן אין חולקין תרומה בבית הגרנות ולא מחלק הספר בשום נשים משמע אף בבת כהן ואמאי אין חולקין לה מי לא אכלה בתרומה ואפי אם נחגרשה. י"ג איתכא גרושה בת כהן מי לא אכלה בתרומה פי' אמאי אמרינן במתניי בת כהן מאורסת ללוי לא תאכל בתרומה: ולמעמיך גרושה בת לוי מי לא אכלה בת לוי מי לא אכלה במעשר. ולא נהירא פירוש זה דמאי קשיא ליה מתניתין אמאי בת כהן ללוי לא רבא איכא משום דאיפסלא באירוסין כדאמרינן לעיל האירוסיו ולאו טעמא משום גרושה

א) ל"ל מעשר ראשוו ולא מעשר שני אפילו מעשר מנין וכו'.

לכן נראה גי׳ ראשונה: